

ombudsman
veřejný ochránce práv

Policejní cely

Obvodní oddělení Litomyšl

Zpráva z návštěvy zařízení

Adresa zařízení:	Vodní Valy 1142, 570 01 Litomyšl
Zřizovatel:	Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
Vedoucí:	npor. Ing. Josef Flídr
Typ zařízení:	policejní cely
Kapacita:	2 vícehodinové cely, každá pro dvě osoby
Datum návštěvy:	5. prosince 2018
Datum vydání zprávy:	19. února 2019
Návštěvu provedli:	Mgr. Bc. Ondřej Klabačka, Mgr. Martin Klumpar

Mgr. Anna Šabatová, Ph.D.
veřejná ochránkyně práv

Obsah

Úvodní informace	3
Systematická návštěva a její cíl	3
Zpráva z návštěvy a vyjádření zařízení	3
Právní úprava	5
Charakteristika zařízení	5
Průběh návštěvy	5
Shrnutí	7
Právní pomoc	8
1. Seznam advokátů	8
Osobní prohlídka	9
2. Plošné převlékání do erárního oděvu	9
3. Sepisování věcí	9
4. Důvod provádění osobní prohlídky	10
Materiální podmínky	11
5. Nástěnné hodiny	11
6. Prostěradlo	11
7. Informace o monitoringu cely	12
8. Sprchy	13
Pobyť na vzduchu	14
Přehled opatření k nápravě	15

Úvodní informace

Systematická návštěva a její cíl

Na základě ustanovení § 1 odst. 3 a 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů, vykonávám činnost národního preventivního mechanismu, v jehož rámci provádím **systematické návštěvy míst (zařízení), v nichž se nacházejí nebo mohou nacházet osoby omezené na svobodě**. Důvodem omezení na svobodě je rozhodnutí orgánu veřejné moci, nebo závislost osoby na poskytované péči. Cílem systematických návštěv je posílit ochranu osob omezených na svobodě před všemi formami špatného zacházení.¹ Policejní cely představují zařízení ve smyslu § 1 odst. 4 písm. b) zákona o veřejném ochránci práv.

Návštěvy probíhají zásadně neohlášeně a jejich provedením zpravidla pověřuji pracovníky Kanceláře veřejného ochránce práv.² Pracovníky jsou právníci. Šetření spočívá v prohlídce zařízení, pozorování, rozhovorech s vedoucím, policisty a umístěnými osobami, studiu vnitřních předpisů zařízení a dokumentace, včetně evidence trestního řízení.³ Charakter návštěv je **preventivní, s cílem působit do budoucna**.

Zpráva z návštěvy a vyjádření zařízení

Z každé systematické návštěvy **pořizuji zprávu, jejíž součástí mohou být návrhy opatření k nápravě**. Zpráva slouží k dialogu se zařízením a jako vodítko k prevenci nebo odstranění špatného zacházení. **Zpráva nepopisuje praxi sledovaného zařízení, která odpovídá dobrým standardům zacházení. Proto může působit negativním dojmem**. Prosím čtenáře, aby zprávu četli s tímto vědomím a nepovažovali mé závěry za nedocnění náročné práce zařízení.

Zprávu zašlu zařízení a vyzvu je, aby se k mým zjištěním a navrženým opatřením vyjádřilo.⁴ Jsem připravena zabývat se předloženými argumenty. Navržená opatření k nápravě jsou zpravidla různá svou naléhavostí, náročností a dobou potřebnou k provedení. Při jejich formulaci navrhuji také termín realizace, přičemž očekávám, že zařízení jej buď respektuje, anebo odůvodněně navrhne jiný termín. Pro snazší orientaci poskytuji v závěru zprávy jejich přehled.

---

1 Špatným zacházením se rozumí jednání, které nerespektuje lidskou důstojnost a dosahuje určitého stupně závažnosti (samo o sobě, nebo při kumulativním účinku jednotlivých zásahů). Ve zdravotnických zařízeních může mít špatné zacházení například podobu nezajištění bezpečí, nerespektování lidské důstojnosti, práva na soukromí, posilování závislosti na poskytované péči, nerespektování sociální autonomie, práva na spoluúčast při rozhodování o léčebném postupu, anebo podobu neodůvodněného používání omezovacích prostředků.

2 V souladu s § 25 odst. 6 zákona o veřejném ochránci práv.

3 V souladu s § 21a ve spojení s § 15 zákona o veřejném ochránci práv.

4 Ustanovení § 21a odst. 3 a 4 zákona o veřejném ochránci práv.

- Bezodkladná opatření je třeba provést zpravidla do 7 dnů od obdržení zprávy. Je-li jejich realizace náročná, je třeba je provést v nejkratší možné době. Za bezodkladná pokládám opatření, která považuji za naléhavá a přikládám jim velkou důležitost, anebo která považuji za objektivně snadno realizovatelná.
- Opatření s delší lhůtou je třeba provést ve stanovené lhůtě, zpravidla do jednoho, tří, šesti měsíců, jednoho roku.
- Opatření s průběžným plněním formuluji tam, kde je třeba zavést do praxe určitý pracovní postup nebo styl práce, nebo naopak něčeho se napříště zdržet. Očekávám, že se tak stane bezodkladně a bude se dbát na uplatňování do budoucna.

Očekávám, že zařízení ve vyjádření ke zprávě (1) sdělí, že opatření bylo realizováno a jak, nebo (2) kdy a jak se tak stane, nebo (3) navrhne jeho alternativu.

Shledám-li vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů dostatečným, vyrozumím je o tom. Mohu si rovněž vyžádat doplňující vyjádření. Rozhodující je pak vysvětlení zjištěných pochybení, doložení navržených opatření k nápravě či hodnověrný příslib jejich realizace. **Neshledám-li vyjádření zařízení nebo dalších oslovených orgánů dostatečným**, vyrozumím o tom nadřízený úřad (případně vládu, není-li nadřízeného úřadu), případně informuji veřejnost.⁵ Rovněž mohu přijet na kontrolní návštěvu.

Po ukončení vzájemné komunikace **zveřejním anonymizovanou zprávu z návštěvy zařízení** (s výjimkou jmen osob pověřených vedením zařízení), včetně obdrženo vyjádření, na svých internetových stránkách⁶ a databázi Evidence stanovisek ochránce ESO.⁷

Po provedení série souvisejících návštěv **vydávám tzv. souhrnnou zprávu**. Tu také zveřejňuji a doručuji příslušným orgánům veřejné moci. V souhrnné zprávě bez vazby na konkrétní navštívené zařízení shrnuji svá zjištění a doporučená opatření k nápravě, navrhuji systémová doporučení, případně formuluji standard dobrého zacházení. Cílem také je, aby zpráva byla k dispozici nenavštíveným zařízením jako vodítko k odstranění nebo prevenci špatného zacházení.⁸

---

5 Tzv. sankční opatření, u kterých se postupuje obdobně podle § 20 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

6 Veřejný ochránce práv - ombudsman [online]. Brno: © Kancelář veřejného ochránce práv [cit. 2018-02-05]. Dostupné z: <http://www.ochrance.cz/ochrana-osob-omezenych-na-svobode/>.

7 Evidence stanovisek ochránce (ESO) je dostupná z: <http://eso.ochrance.cz/Vyhledavani/Search>.

8 Zpráva ze systematických návštěv veřejného ochránce práv – Policejní cely 2017. Dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/22-2017-NZ_Souhrnna_zprava_Policejni_cely_2017_CZ.pdf.

Právní úprava

Základní úprava práv a povinností osob umístěných v policejních celách a materiálně-technického standardu cel je obsažena v zákoně č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o Policii“). Na podzákoně úrovni je to závazný pokyn policejního prezidenta č. 159 ze dne 2. prosince 2009 o eskortách, střežení osob a o policejních celách, ve znění pozdějších pokynů (dále „závazný pokyn“), a nařízení Ministerstva vnitra č. 51 ze dne 31. 10. 2013, o stravování a úhradě nákladů za stravování osob omezených na osobní svobodě Policií České republiky (dále „nařízení MV“). Při posuzování podmínek v policejních celách a zacházení s umístěnými osobami zohledňují také standardy Evropského výboru pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (dále „CPT“) týkající se policie. Jedná se o dva standardy, a to „Zadržování ze strany policie“⁹ a „Aktualizace standardů CPT ohledně zadržování ze strany policie“.¹⁰ Dále při hodnocení podmínek a zacházení s umístěnými zohledňují judikaturu Evropského soudu pro lidská práva a Ústavního soudu České republiky.

Charakteristika zařízení

Policejní cely jsou zřízeny při Obvodním oddělení policie Litomyšl. V objektu byly zřízeny dvě vícehodinové cely, každá pro dvě osoby. Vícehodinové cely se nacházejí v přízemí objektu. Cely byly standardně vybaveny toaletou, umyvadlem a připevněnými stoly, židlemi, postelemi s omyvatelnými matracemi a zvonkem s komunikátorem k ostraze cel. Cely byly také vybaveny jak denním, tak i nočním osvětlením přiměřené intenzity.

Průběh návštěvy

Návštěva proběhla dne 5. prosince 2018 bez předchozího ohlášení. Vedoucí obvodního oddělení npor. Ing Josef Flídr (dále jen „vedoucí“) byl o návštěvě osobně informován při jejím zahájení. Zaměstnanci Kanceláře veřejného ochránce práv (dále jen Kancelář) mu předali pověření k provedení návštěvy, vyžádali si potřebnou součinnost a dokumentaci.

Návštěvu provedli právníci Kanceláře veřejného ochránce práv Mgr. Bc. Ondřej Klabačka a Mgr. Martin Klumpar.

Zaměstnanci Kanceláře si prohlédli vícehodinové cely včetně minimálního materiálního vybavení.¹¹ Zkoumali vytipovanou dokumentaci k osobám umístěným do cel. Hovořili

---

9 Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Standardy CPT. Zadržování ze strany policie [online]. CPT/Inf(92)3-part1, [cit. 20. 12. 2018]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cea1a>.

10 Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Standardy CPT. Aktualizace standardů CPT ohledně zadržování ze strany policie [online]. CPT/Inf(2002)15-part, [cit. 20. 12. 2018]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cd1d8>.

11 Minimální materiálové vybavení je upraveno v příloze č. 1 závazného pokynu.

s vedoucím obvodního oddělení a několika policisty, kteří běžně zajišťují ostrahu cel. Všichni policisté poskytli veškerou součinnost, za což děkuji.

Dále bych ráda upozornila na to, že odpovědi oslovených policistů se v některých případech vzájemně lišily, proto bych na úvod chtěla uvést, že na konkrétní pochybení upozorňuji i v těch případech, kdy vycházím jen z výpovědi jednoho z policistů. Současně upozorňuji, že v textu budu používat i v tomto případě množné číslo, abych chránila zdroj těchto informací.

Shrnutí

Tato zpráva se věnuje průběhu umístění v policejních celách a souvisejícím podmínkám. Jejím primárním účelem je prevence před špatným zacházením s cílem posílit ochranu práv umístěných osob.

Následující text je stručným shrnutím zjištění, která ve zprávě dále rozvádím.

Možnost přítomnosti právního zástupce od počátku omezení osoby na svobodě představuje jednu ze základních záruk proti špatnému zacházení. Za účelem volby právního zástupce musí policie poskytnout součinnost a umožnit volbu právního zástupce ze seznamu, který osobě předloží.

Při umísťování osob na celu by se nemělo plošně užívat erárního oděvu. Takový oděv by se měl osobě poskytnout pouze v případech, jestliže osoba nemá dostatečný či hygienicky nezávadný oděv, nebo je nutno její oděv odeslat ke zkoumání.

V případě provedení důkladné osobní prohlídky (prohlídka svlečením do naha s případným vykonáním dřepu) by měli policisté zapisovat do služebních pomůcek nebo informačního systému důvod k provedení takové osobní prohlídky, aby byl zásah do soukromí osoby omezen pouze na odůvodněné případy.

Nepoužívat jednorázové papírové prostěradlo typu balicí papír jako jednorázovou roušku na lůžko.

V prostoru viditelném z vícehodinové cely by měl být umístěn piktogram kamery a nápis „NON STOP“.

Právní pomoc

---

1. Seznam advokátů

Osoba omezená na svobodě má právo zajistit si na vlastní náklady právní pomoc a mluvit s právním zástupcem bez přítomnosti třetí osoby. Za tímto účelem poskytne policista neprodleně nezbytnou součinnost, požádá-li o ni tato osoba.¹²

Z rozhovorů s policisty vyplynulo, že by kontakt na právní pomoc hledali na internetu. O seznamu advokátů na intranetu také věděli, ale údajně by chvíli trvalo, než by ho našli.

Pro splnění požadavku na poskytnutí nezbytné součinnosti bez prodlení je potřeba využívat policejní intranet obsahující seznam advokátů. Část seznamu s místně dostupnými advokáty musí policie zpřístupnit umístěné osobě, aby měla možnost vybrat si advokáta sama. Toho pak příslušný policista vyrozumí.

Uvítala bych opětovné proškolení policistů, kde přesně se takový seznam advokátů na intranetu nachází, aby se tak předešlo případnému nežádoucímu prodlení při poskytování právní pomoci.

Opatření:

- 1) využívat policejní intranet pro poskytnutí údajů o advokátech (průběžně).**

---

¹² Ustanovení § 24 odst. 4 zákona o Policii.

Osobní prohlídka

---

2. Plošné převlékání do erárního oděvu

Z rozhovorů s policisty vyplynulo, že se běžně osoby musí převlékat do erárního oděvu. V případě, že by osoba požádala o ponechání vlastního oděvu, policisté uvedli, že by jí oděv nechali, ale že si do současnosti nikdo o ponechání vlastního oděvu nepožádal.

Taková praxe byla odůvodněná skutečností, že osoba může skrývat (například za límecm či ohybem oděvu) předmět, kterým by následně mohla ohrozit svůj život nebo zdraví.

Již v roce 2006 byla výše uvedená praxe kritizována veřejným ochráncem práv.¹³ Převlékání všech osob nemá oporu v zákoně, neboť právní předpisy předpokládají výše uvedený postup pouze v případech, jestliže osoba nemá dostatečný či hygienicky nezávadný oděv,¹⁴ nebo je nutno takový oděv odeslat ke zkoumání.¹⁵

Výše popsanou praxí dochází k zásahu do lidské důstojnosti, přičemž riziko, že i po řádně provedené prohlídce zůstane osobě něco, čím by mohla ohrozit zdraví nebo život vlastní nebo jiné osoby, lze považovat za minimální, a tudíž přijatelné.

Opatření:

- 2) umožnit osobám, aby si při pobytu na cele mohly ponechat svůj vlastní oděv, pokud to neodporuje právním předpisům (bezodkladně).**

3. Sepisování věcí

Pokud jsou při umísťování osoby do cely odebírány věci, které nebyly zapsány (např. opasek, tkaničky od bot), doplní policista zabezpečující výkon ostrahy cely jejich seznam na příslušném dokumentu.¹⁶

V některých vyžádaných spisech nebyl sepsán vyčerpávající seznam odebraných věcí (např. č. j. KRPE-20811-1/ČJ-2018-170914; KRPE-33426-7/PŘ-2018-170914). Pověření pracovníci proto nemohli zkoumat, zda nejsou policisty odebírány i zdravotní pomůcky nebo spodní prádlo zadržovaných osob.

Bylo by tedy vhodné, aby policisté pečlivěji evidovali odebrané věci, čímž zároveň předcházejí riziku případného nařčení ze ztráty odebrané věci.

---

13 Bod č. 49 Zprávy z návštěv policejních zařízení z roku 2006 Dostupné na: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ochrana_osob/2006/Policejni_cely-2006.pdf.

14 Ustanovení § 33 odst. 3 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

15 Článek 13 odst. 6 písm. c) závazného pokynu.

16 Článek 13 odst. 3 závazného pokynu.

4. Důvod provádění osobní prohlídky

Osobní prohlídka svlečením do naha s případným vykonáním dřepu by neměla být běžným a rutinním postupem, ale s ohledem na zásadu přiměřenosti pouze postupem výjimečným, a to v případech, kdy z konkrétních okolností bude patrné riziko ohrožení bezpečnosti osoby umísťované do cely nebo jiných osob. Vzhledem k výjimečnosti takového postupu je žádoucí, aby byl o důvodech provedení důkladné osobní prohlídky, resp. o hrozících rizicích, proveden záznam do služebních pomůcek nebo informačního systému.¹⁷

V této souvislosti jen připomínám, že při provádění prohlídky osoby před umístěním do cely způsobem spočívajícím v přímém pozorování odhaleného těla je třeba umožnit postupné svlékání, takže osoba nebude muset být v jednom okamžiku zcela obnažena (např. by jí mělo být povoleno, aby sundala oděv od pasu nahoru a oblékla se, než bude sundávat další oblečení).¹⁸

Policisté při rozhovorech uvedli, že osobní prohlídku svlečením do naha neprovádí plošně, což oceňuji. Z vyžádané dokumentace však nebyly patrné případy, kdy ke svlečení do naha došlo, čímž nelze zpětně hodnotit důvodnost takové prohlídky.

Opatření:

- 3) zapisovat do služebních pomůcek nebo informačního systému důvod k provedení osobní prohlídky svlečením do naha s případným vykonáním dřepu (průběžně).**

---

17 Doporučení provést záznam o provedení důkladné osobní prohlídky je patrné i z metodického pokynu „Před umístěním do policejní cely“, který vydal odbor vnitřní kontroly Policejního prezidia České republiky.

18 Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Zpráva pro vládu České republiky o návštěvě České republiky, kterou vykonal Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT) ve dnech 1. až 10. dubna 2014, bod č. 22. [cit. 18. 4. 2017].

Dostupné z: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168069568d>.

Materiální podmínky

---

5. Nástěnné hodiny

Cely nebyly vybaveny hodinami. Z tohoto důvodu může být osoba umístěna v cele časově dezorientována, což ještě posiluje skutečnost, že se v celách nenachází okna. Uvítala bych umístění hodin na viditelné místo do cely, přičemž by se mělo jednat o hodiny digitální s 24hodinovým zobrazením času.

6. Prostěradlo

Podle závazného pokynu policejního prezidenta o eskortách, střežení osob a o policejních celách musí organizační článek policie disponovat prostěradlem nebo jednorázovou rouškou na lůžko, přičemž za jednorázovou roušku se nepovažuje pruh papíru typu balicí papír.¹⁹

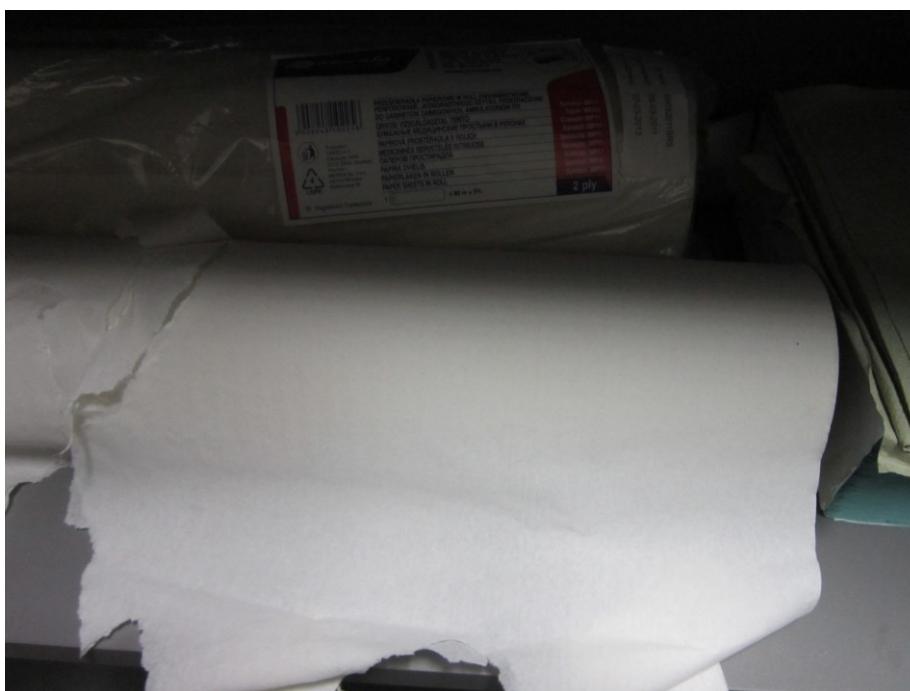
Mezi materiálním vybavením předmětného útvaru se zřízenou vícehodinovou celou byla role jednorázových papírových prostěradel. Obvodní oddělení by mělo do budoucna zvolit jiný typ prostěradel.

Opatření:

- 4) nepoužívat papírová prostěradla typu balicí papír (do 2 měsíců).**

---

¹⁹ Příloha č. 1 čl. 4 odst. 1 a 2 k závaznému pokynu.

7. Informace o monitoringu cely

Podle závazného pokynu policejního prezidenta o eskortách, střežení osob a o policejních celách, musí být v prostoru viditelném z vícehodinové cely umístěna tabulka informující osoby umístěné v cele o nepřetržitém monitorování prostoru cely kamerovým systémem ve znění: „Prostor cely je sledován kamerovým systémem“. Pro tyto účely lze do prostoru cely (především pro potřeby cizích státních příslušníků) umístit i piktogram kamery s textem „NON STOP“.²¹

Cely byly vybaveny informací o nepřetržitém monitorování prostoru cely kamerovým systémem. Chyběl však piktogram a nápis „NON STOP“. Jsem si vědoma, že doplnění piktogramu a nápisu uvádí vnitřní předpis jako možnost, avšak jejich doplnění bych uvítala.

Oceňuji však, že jsou nad rámec výše uvedeného závazného pokynu osoby informovány, že kamerový systém nesleduje prostor toalety.

Opatření:

- 5) umístit do cely piktogram kamery a nápis „NON STOP“ (do 2 měsíců).**

---

20 Fotografie papírového prostěradla

21 Příloha č. 1 čl. 2 písm. o) k závaznému pokynu.

8. Sprchy

Policisté se údajně za dobu své praxe nesetkali se situací, kdy by bylo nutné, aby se osoba umístovaná do policejní cely osprchovala. Dále uvedli, že sprchy pro umístované osoby se na oddělení nenacházejí.

Doporučuji při případné rekonstrukci cel uvažovat i o zřízení sprchy pro osoby umístěné do cely poblíž celám.

Pobyt na vzduchu

Podle CPT by se osobám zadržovaným na policejní stanici po dobu 24 nebo více hodin měl nabídnout podle možností každý den pohyb na čerstvém vzduchu.²²

V této souvislosti jen připomínám, že Ústavní soud v jednom ze svých nálezů²³ uvádí, že Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení je expertní orgán, jehož výklad sice není právně závazného charakteru, ale v souvislosti se špatným zacházením by měly orgány České republiky vzít jeho výklad v úvahu. Od takového výkladu se lze sice na rozdíl od závazného výkladu odchýlit, avšak taková odchylka musí být velmi důkladně a přesvědčivě odůvodněna.

Z výpovědí policistů bylo patrné, že pobyt na čerstvém vzduchu zadržovaným osobám nabízen není. Uvítala bych, kdyby zadrženým osobám, které jsou umístěné v policejní cele po dobu 24 nebo více hodin, byl nabízen přiměřený pobyt na čerstvém vzduchu.

---

22 Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT). Aktualizace standardů CPT ohledně zadržování ze strany policie [online]. CPT/Inf(2002)15-part, bod 47 [cit. 13. 1. 2019]. Dostupné z: <https://rm.coe.int/16806cd1d8>.

23 Bod č. 58 a 59 nálezů Ústavního soudu ze dne 27. října 2015, sp. zn. I. ÚS 860/15.

Přehled opatření k nápravě

Bezodkladně	<ul style="list-style-type: none"> • umožnit osobám, aby si při pobytu na cele mohly ponechat svůj vlastní oděv, pokud to neodporuje právním předpisům (opatření č. 2)
Do 2 měsíců	<ul style="list-style-type: none"> • nepoužívat papírová prostěradla typu balicí papír (opatření č. 4) • umístit do cely piktogram kamery a nápis „NON STOP“ (opatření č. 5)
Průběžně	<ul style="list-style-type: none"> • využívat policejní intranet pro poskytnutí údajů o advokátech (opatření č. 1) • zapisovat do služebních pomůcek nebo informačního systému důvod k provedení osobní prohlídky svlečením do naha s případným vykonáním dřepu (opatření č. 3)